

6. Gormley, K. A., McDermott, P., How Social Bookmarking Can Help The 21st Century Teacher. În revista online The language and literacy spectrum. Vol. 20, 2010. Accesat de pe adresa: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1059516.pdf> (vizitat pe 07.03.2019).
7. Hog, T., Lerman, K., Social Dynamics of Digg. 2012. Accesat de pe adresa: https://www.researchgate.net/publication/221661023_Social_Dynamics_of_Digg (vizitat pe 09.03.2019).
8. Page: Best practice guide. Pinterest 101. <https://business.pinterest.com/sub/business/guides/best-practice-guide-en.pdf> (vizitat pe 08.03.2019).
9. Rasheed, A.A., Berri, J., Social Bookmarking as a Knowledge Sharing Tool. Accesat de pe adresa: https://www.researchgate.net/publication/261874046_Social_Bookmarking_as_a_Knowledge_Sharing_Tool (vizitat pe 08.03.2019).

CALITATEA CURSURILOR ELECTRONICE MOOC

Roza DUMBRĂVEANU, dr., conf. univ.

Summary

The international quality framework for the evaluation of the MOOC quality is presented. The integration of quality approaches, new pedagogies and organisational mechanisms into MOOC courses with a focus on different dimensions are described.

Perspective de evaluare a calității unui curs MOOC

În varianta completă din engleză, MOOC înseamnă *Massive Open Online Courses*, iar în română – *Cursuri Online Deschise Masive*. Cursurile MOOC fac parte din categoria cursurilor electronice livrate online prin intermediul serviciului web, având un număr foarte mare de studenți. În acest sens, evaluarea calității unui curs MOOC trebuie să respecte aceleași proceduri și criterii, aplicabile pentru cursurile electronice. De asemenea, trebuie să se țină cont de anumite particularități, condiționate de specificul

cursurilor MOOC, precum apartenența la educația deschisă, scalabilitatea și pedagogia aferentă.

Conceptul de *calitate a cursurilor electronice* poate fi interpretat din perspectiva calității materialelor de curs și a proceselor. Prin materiale, se subînțeleg mai multe componente: programa cursului, descrierea cursului, conținuturi (diverse resurse electronice, prelegeri, clipuri video), sarcini de învățare, sarcini de evaluare, instrumente și facilități de comunicare. Procesele țin de modul de organizare a cursului, de interacțiunea dintre participanți, de modul de evaluare a studenților.

Calitatea poate fi apreciată și sub aspectul percepției actorilor interesați: studenți, profesori, autori de cursuri, instituții de învățământ superior, furnizori de platforme MOOC, agenții de calitate, potențiali angajatori, potențiali studenți și alți actori, care au anumite tangențe cu MOOC și recunosc importanța lor. Evaluarea calității cursurilor MOOC, din perspectiva diverselor părți interesate, se realizează în baza comparării caracteristicilor cursului dat cu un set de cerințe stabilite.

Existența unui set de cerințe cu privire la calitatea MOOC face posibilă evaluarea acestora fără probleme și îndoieli referitoare la conformitatea cursurilor cu criteriile de calitate. Necesitatea criteriilor este condiționată și de faptul că există păreri sceptice cu privire la calitatea cursurilor MOOC. Opiniile sceptice țin de abordările pedagogice, de rata scăzută de absolvire a cursurilor, de eșecurile studenților, de nerespectarea promisiunilor de a realiza o educație echitabilă pentru toți, prin cursuri MOOC.

O altă perspectivă se referă la corespunderea cursului necesităților studenților. Aceasta presupune existența unui grup de participanți, care au cerințe proprii și așteptări mai mult sau mai puțin comune față de un curs MOOC, și satisfacerea acestor necesități prin experiența de învățare oferită. Deși ambele perspective par să nu fie legate, în realitate, ele se completează

reciproc. În plus, calitatea ar putea fi evaluată la nivel macro (nivel național/global), meso (instituțional) și micro (curs) [4].

Prin urmare, calitatea cursurilor MOOC nu poate fi standardizată într-un mod rigid și simplu. Într-un curs MOOC, nu toți actorii implicați (instituție, cadre didactice și studenți) au un scop comun în privința utilizării materialelor de curs. Deoarece cursurile MOOC sunt concepute pentru diferite grupuri-țintă, chiar și într-un singur grup, motivațiile și intențiile participanților variază foarte mult. Prin urmare, sistemele de evaluare a calității vor fi diferite, în funcție de organizația, ce este interesată în evaluare, de participanții, care au tangență cu pedagogia, cu proiectarea și implementarea cursului MOOC, și de scopul acestora.

Context internațional de asigurare a calității cursurilor MOOC

Calitatea cursurilor MOOC poate fi considerată din perspectiva următoarelor patru dimensiuni [5]: cursant, abordare pedagogică MOOC, elemente de intrare, elemente de ieșire.

1. Calitate, din perspectiva studentului.

- Un participant poate alege un curs MOOC pe baza reputației platformei, unde este plasat cursul MOOC, precum și a imaginii instituției afiliate și a reputației autorilor cursului.

- Gradul de satisfacție al participanților cu privire la componentele și conținutul cursului reprezintă un parametru de calitate. Unele portaluri MOOC permit cursanților să evalueze cursurile MOOC sub aspectul facilităților oferite de platforme și de furnizorii acestora.

- Evaluarea calității din perspectiva studenților necesită criterii, care ar lua în considerare parametri, ce țin de diverse obiective, așteptări, comportamente de învățare și abilități ale participanților, de facilitare a propriei învățări.

- Cursurile MOOC atrag o gamă variată de participanți, care provin din diferite medii, au diferite niveluri de studii/cunoștințe și o

gamă largă de motivații, pentru a se înscrie la un anumit curs MOOC.

- Pentru a face mai vizibile obiectivele de învățare personale ale studenților, pot fi aplicate experimente cu sisteme de identificare digitală. De asemenea, pot fi aplicate scheme pentru a măsura motivațiile și intențiile participanților.

2. Calitate corelată cu abordarea pedagogică a cursului MOOC.

- Din definiția cursurilor MOOC, rezultă că modelul pedagogic al cursurilor MOOC trebuie să fie conceput pentru a ține cont de numărul mare de participanți, ceea ce ar însemna că eforturile de predare și de mentenanță nu ar trebui să crească semnificativ, dacă numărul de participanți crește.

- Cercetările actuale examinează rolul indicatorilor de calitate ce țin de dialog și interactivitate dintre participanții la curs și care pot influența alegerea modelului pedagogic pentru MOOC.

- Patru factori-cheie contribuie la calitatea și reușita cursurilor MOOC: autonomia, diversitatea, deschiderea și interactivitatea [2].

- Principiile de design pedagogic, de asemenea, sunt factori importanți care determină calitatea cursurilor MOOC [9].

3. Calitate legată de elementele de intrare.

- Elementele de intrare pot include aspecte precum cele ce țin de design pedagogic, conținut și resurse, întrebări cu răspunsuri multiple și alte tipuri de evaluări, tehnologii utilizate și competențele profesorilor. Aceste aspecte sunt structurate în criteriile convenționale de evaluare a calității cursului.

- Evaluarea calității, sub aspect pedagogic, a 76 de cursuri MOOC, a condus la concluzia că toate cursurile analizate, în general, nu satisfac criteriile necesare [8].

- Alte șase cursuri MOOC au fost evaluate conform unor scheme destinate cursurilor tradiționale online. Doar două cursuri

MOOC au respectat criteriile de calitate la un nivel, care le plasează în categoria cursurilor de calitate ce pot fi derulate online [10].

- O componentă-cheie a cursurilor o reprezintă evaluarea studenților. În majoritatea cursurilor MOOC sunt utilizate întrebări cu răspunsuri multiple. Acestea nu întotdeauna sunt în concordanță cu finalitățile de studii declarate, în plus unele elemente eronate din conținuturile întrebărilor și a variantelor de răspunsuri pot compromite fiabilitatea și validitatea acestor evaluări, ceea ce ar putea conduce la rezultate incoerente pentru studenți [1].

4. Calitate legată de elementele de ieșire.

- Dintre elementele de ieșire, fac parte numărul de studenți, care finalizează un curs MOOC sau obțin certificare. Acești parametri sunt relativ ușor de măsurat.

- Într-un șir de lucrări a fost constatat că numărul celor care au încheiat un curs MOOC este de doar 3% – 15%, din înscrierile totale inițiale [3, 6, 11].

- În mare parte, participanții ce se înscriu la cursuri MOOC au deja studii superioare și sunt angajați în câmpul muncii [7].

- Reușita studenților se efectuează prin evaluarea finalităților de studii realizate. Finalitățile de studii pot fi evaluate cantitativ și calitativ. Măsurarea cantitativă poate fi efectuată prin pre- și post-testarea motivațiilor și intențiilor participanților la MOOC. Această dimensiune de evaluare a finalităților de studii se suprapune cu prima dimensiune, și anume, cu calitatea, din punct de vedere a studenților.

- Întrucât nu toți studenții urmează toate activitățile unui MOOC și îl abandonează, rata de finalizare nu poate fi considerată indiciu de calitate pentru un curs MOOC [6], deoarece valorile mici ale ratei de finalizare nu reflectă calitatea cursului MOOC.

În majoritatea modelelor este adoptată o viziune holistică asupra calității, recunoscându-se necesitatea de a aborda și de a analiza dimensiunile calității ca un tot întreg, în complexitate. Calitatea trebuie interpretată ca rezultat al implementării unui proces

sistematic de proiectare și de evaluare, cu scopul de a o îmbunătăți în mod continuu în timp. Ca atare, îmbunătățirea calității unui MOOC este un proces iterativ, iar metodologia de proiectare la diferite niveluri și componente ale cursului trebuie să respecte acest lucru [12].

Eticheta de calitate OpenupEd³

Modelul OpenupEd de evaluare a calității asigură un cadru bazat pe proces, pentru cursurile MOOC și pentru instituțiile, care le oferă. Modelul include două componente, care se referă la nivelul instituțional și la nivelul de cursuri individuale. În tabelele 1 și 2 sunt descrise modelele pentru ambele niveluri.

Tabelul 1. Parametri de calitate: MOOC la nivel instituțional [4]

Nivel instituțional	
Domeniu Management strategic	Exemplu de analiză/valori de referință Instituția are o strategie referitoare la MOOC, corelată cu strategiile ei generale, pentru învățarea mediată electronic (<i>e-learning</i>), educația deschisă și licențe libere.
Proiectare curriculum	Instituția face explicită relația dintre cursurile MOOC și curriculumul său de bază.
Proiectare curs	Instituția furnizează șabloane sau linii directoare pentru structura și prezentarea cursurilor MOOC, care asigură coerența tuturor cursurilor, menținând în același timp flexibilitatea de a aplica o gamă largă de metode de predare și de învățare.
Livrare curs	Platforma MOOC oferă o gamă largă de instrumente online, adecvate modelelor educaționale adoptate.
Asistență cadre	Instituția oferă sprijin și resurse adecvate

³ OpenupEd este cea mai largă platformă globală de cursuri MOOC.

<https://www.openuped.eu/>

didactice	cadrelor didactice implicate în realizarea MOOC și cuantifică în mod corespunzător volumul de muncă depus de aceștia.
Asistență studenți	Studenților înscriși într-un curs MOOC li se oferă informații clare și actualizate despre cursuri, inclusiv despre obiective, strategii de învățare și de evaluare, despre volumul de muncă și despre cunoștințele prealabile necesare realizării cu succes a activităților din curs.

Tabel 2. Parametri de calitate la nivel de curs MOOC [4]

Nivel de curs

Finalitățile de studii sunt formulate clar, coerent și adecvat.

Corelarea constructivă dintre finalitățile de studii, conținuturile din curs, strategiile de predare și învățare și strategiile de evaluare (și utilizarea diverselor resurse media) este articulată și respectată.

Activitățile din curs ajută studenții să-și construiască propria învățare și să comunice altora experiența de învățare obținută.

Conținutul cursului este relevant, corect și actualizat.

Cadrelor didactice care elaborează și livrează cursul dețin competențele și experiența necesară de a proiecta, a dezvolta și a livra cursul cu succes.

Componentele cursului au licență liberă și sunt utilizate corect.

Reutilizarea materialelor este susținută de alegerea adecvată a formatelor și a standardelor corespunzătoare.

Cursul respectă instrucțiunile din ghidurile respective pentru aspect, prezentare și accesibilitate.

Cursul conține suficientă interactivitate (student-conținut sau student-student), pentru a implica activ studenții. Cursul oferă studenților feedback regulat, prin activități de autoevaluare, teste sau feedback colegial.

Rezultatele învățării/finalitățile de studii sunt evaluate respectând o pondere echilibrată între evaluarea formativă și sumativă, ce corespunde nivelului de certificare.

Evaluarea este explicită, corectă, valabilă și fiabilă. Activități adecvate nivelului de certificare sunt în vigoare pentru a

contracara identitatea falsă și plagiatul.

Materialele de curs sunt revizuite, actualizate și îmbunătățite pe baza opiniilor exprimate de părțile competente interesate în participarea la cursuri MOOC.

Cursurile MOOC necesită o echipă de personal academic și tehnic care să colaboreze, pentru a produce materiale de calitate. Personalul academic antrenat în elaborarea cursurilor MOOC trebuie să dețină competențe digitale la un nivel avansat, dar mai ales competențe didactice relevante în domeniul învățării mediate electronic.

Caracteristicile cursurilor MOOC condiționează provocări considerabile față de abordările pedagogice adoptate și aplicate în implementarea lor. În proiectarea cursurilor MOOC trebuie să se țină cont de principiile e-didacticii, de dimensiunile de masivitate și scalabilitate, precum și de diversitatea contingentului de cursanți. Abordările pedagogice trebuie să fie, de asemenea, conforme cu variabilele de acces deschis, aceste variabile fiind parțial necunoscute în perioada de elaborare și chiar de desfășurare a cursului.

Implicarea cadrelor didactice în implementarea directă a cursurilor MOOC, este una minimă, conform filosofiei cursurilor masive, ceea ce presupune că abordarea pedagogică trebuie să inspire cursanții să-și asume responsabilitatea propriei învățări.

Proiectanții și autorii de cursuri MOOC au nevoie de o combinație de teorii și modele, pentru a satisface necesitățile de învățare reale ale cursanților sau ale instituțiilor de învățământ și ale societății; un singur model nu este potrivit pentru toate cursurile.

Asigurarea și evaluarea calității cursurilor MOOC reprezintă procese complexe. Există o varietate de factori de decizie implicați: studenții și profesorii, instituțiile de învățământ superior, furnizorii de platforme MOOC, agențiile de calitate, guvernele și potențialii

angajatori și alții, care sunt interesați în recunoașterea valorii cursurilor MOOC.

Calitatea este rezultatul aplicării unui proces sistematic de proiectare și evaluare, care are ca obiectiv îmbunătățirea cursului în timp. Sporirea calității unui curs MOOC este un proces iterativ, iar metodologia de proiectare la diferite nivele trebuie să susțină acest lucru.

Bibliografie

1. Costello, E., Holland, J., Kirwan, C., The future of online testing and assessment: question quality in MOOCs. <https://educationaltechnologyjournal.springeropen.com/articles/10.1186/s41239-018-0124-z>.
2. Downes, S., The quality of massive open online courses. <http://mooc.efuel.org/week-2-the-quality-of-massive-open-online-courses-by-stephen-downes/>
3. Franceschin, T., Completion rates are the greatest challenge for MOOCs. <http://edu4.me/en/completion-rates-are-the-greatest-challenge-for-moocs/>.
4. Jansen, D., Existing MOOC quality models. <http://bizmooc.eu/papers/quality/>.
5. Jansen, D., Rosewell, J. & Kear, K., Quality Frameworks for MOOCs. In Open Education: from OERs to MOOCs. Springer. https://www.researchgate.net/publication/306061740_Quality_frameworks_for_MOOCs.
6. Jordan, K., Massive Open Online Course Completion Rates Revisited: Assessment, Length and Attrition. International Review of Research in Open and Distributed Learning Volume 16, Number 3, 2015. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1067937.pdf>.
7. Macleod, H., Haywood, J., Woodgate, A. & Alkhatnai, M., Emerging patterns in MOOCs: Learners, course design and directions. TechTrends, 59(1), 2015, pp. 56-63. <http://dx.doi.org/10.1007/s11528-014-0821-y>.
8. Margaryan, A., Bianco, M. & Littlejohn, A., Instructional quality of Massive Open Online Courses (MOOCs). Computers & Education

- 80, 2015, pp.77-83.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.compedu.2014.08.005>.
9. Morrison, D., MOOC Quality Comes Down To This: Effective Course Design.
<https://onlinelearninginsights.wordpress.com/2015/12/12/mooc-quality-comes-down-to-this-effective-course-design/>.
10. Lowenthal, P. R., Hodges, C. B., In search of quality: Using Quality Matters to analyze the quality of massive, open, online, courses (MOOCs). *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 15(5), 2015.
<http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/2348/3411>.
11. Khalil, H., Ebner, M., MOOCs Completion Rates and Possible Methods to Improve Retention - A Literature Review.
https://www.researchgate.net/publication/263348990_MOOCs_Completion_Rates_and_Possible_Methods_to_Improve_Retention_-_A_Literature_Review.
12. Ossiannilsson, E., Williams, K., Camilleri, A.F. & Brown, M.L., (2015). Quality models in online and open education around the globe: State of the art and recommendations.
<http://icde.org/admin/filestore/Resources/Reports/ICDEQualitymodeIs2.pdf>.

EVALUAREA COMPETENȚELOR, CONCEPT ȘI APLICAȚIE ÎN EDUCAȚIE/FORMARE

*Vasile COJOCARU, dr. hab., prof. univ.,
Valentina COJOCARU, dr., conf. univ.*

Summary

The article addresses issues related to competency, competence assessment and the specifics of their evaluation in particular, the school managers' competencies formed through the mixed method of blended-learning and the methodological framework for the evaluation of the school management.

Competența, performanța, calitatea sunt cuvinte-cheie, cele mai frecvent solicitate în viața modernă, abordate în literatura științifică și didactică. În jurul acestor noțiuni, entități înrudite se